Töredékes web, könyvillat és esélyegyenlőség a harmadik térben

2026/09/25

Elérhető lett online folyóiratunk, a *CeLISR – Közép-európai Könyvtár- és Információtudományi Szemle* 2026/3. száma.

Megjelent a CeLISR – Közép-európai Könyvtár- és Információtudományi Szemle idei harmadik lapszáma. [1]

Az első tanulmány. [2] **Sárközi-Lindner Zsófia** tollából, a webarchívumokkal kapcsolatban fogalmaz meg lényegi észrevételeket. Írásának „kiindulópontja, hogy a webarchívumok nem a hagyományos forrásgyűjtemények semleges digitális folytatásai: hiányaikat, aránytalanságaikat és reprezentációs torzulásaikat egyszerre befolyásolja az élő web töredékessége, a platformizáció, a digitális megosztottság, a jogi-technikai korlátozottság és az archiválás szelekciós logikája”. Hasonlóképpen fontos, különösen a kutatásértékelés, illetve bibliometria iránt érdeklődők figyelmére számot tartó kérdéseket boncolgat **Sasvári Péter** és **Hajdú Noémi.** Tanulmányuk címe: A SCImago-forrásminősítés tudományterületi eltérései: SJR- és Q-besorolások. *[3]*

[4]

A könyvtárak harmadik térré alakulása egyben azt is jelenti, hogy intézményeink a felszínes

tapasztalást kínáló, széttöredezett digitális világgal szemben valamiféle stabil alternatívát kínáljanak, a kulturális értelmezés terévé váljanak. **Adisa Žero** – alapos elméleti felvezetéssel ellátott, angol nyelvű – tanulmánya [5] azt mutatja be, hogyan valósul meg mindez a bosnyák cirill ábécé (bosančica) megismerését célzó workshopokon keresztül, a Bosznia-Hercegovinai Nemzeti és Egyetemi Könyvtárban. Az ezt követő magyar nyelvű tanulmány, **Popovics Péter Pál** írása. [6] Kínába kalauzol el bennünket, témája közelebbről: „A smart library újraértelmezése: technológiai integráció, térszervezés és felhasználói élmény a Shanghai Library East modelljében”.

A *Könyvtári kitekintő* rovat első cikkében arról olvashatunk, hogy a szombathelyi kollégák milyen projektekkel és programokkal támogatják a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózását. Az írást [7] a Berzsenyi Dániel Könyvtár igazgatója, **Baráthné Molnár Mónika** jegyzi. Egészen más témát érint, fontos kurrens terminológiai kérdést feszeget **Bódog András** írása. [8] A kérdés, amit feltesz: melyik rövidítés használata célszerűbb, ha a mesterséges intelligenciáról van szó: a magyar nyelvű kifejezésből kiinduló „MI” vagy az angolosan írt és ejtett „AI”.

A rovat következő cikke **Z. Karvalics László** tollából az előző számban elindított sorozat folytatása (*Könyvillatú Magyarország 2.*). [9] Hasonló aktualitással bír **Amberg Eszter** tanulmánya. [10] amely a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ (MNMKK) szétválásának lehetséges jogi modelljeit taglalja. **Szüts Etel**e, a Könyvtári Intézet igazgatója, a *Szakirodalmi körkép/könyvszemle* rovatunkban – egy vonatkozó tanulmány ismertetése [11] kapcsán – arról ír, milyen szerepet is tölthetnek be a kulturális örökségi intézmények az ún. Public AI megteremtésében. A tavalyi évben jelent meg az irodalomterápia nemzetközi hírű hazai szaktekintélyének, Béres Juditnak a könyve *Terápiás írás – elmélet, gyakorlat, személyes élménybeszámolók* címen. A kötetet **Major Ágnes** ismerteti. [12] Ugyanebben a rovatban találjuk **Vajda Henrik** ismertetését [13] a Szüts Etele szerkesztésében megjelent *Fókuszban a könyvtári hagyatékok, gyűjtemények és ezek feldolgozása* című kiadványról, amely a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok Szervezetének XXVI. Országos Konferenciáján elhangzott előadásokat tartalmazza.

Koltay Tibor szemletanulmánya [14] arra keresi a választ, hogy mit nyújthat a könyvtáraknak az adatműveltség és a mesterségesintelligencia-műveltség, **Z. Karvalics László** pedig az Európa Könyvkiadónál ez évben megjelent *Cundoku. A könyvgyűjtés japán művészete* című könyvről ír. [15] amelynek szerzője a Taiki Raito Pym japán nevet választó olasz szerzőcsapat.

Perszonália rovatunkban egy újabb kiváló könyvtári szakembertől, Hegyközi Ilonától búcsúzunk. A megemlékező írást [16] **Borvölgyi Györgyi** jegyzi. Ezt követően **Koósné Török Erzsébet** a 2026-os év Kosáry Domokos-díjasát, az OSZK korábbi főigazgatóját, Monok Istvánt, irodalom- és művelődéstörténészt, könyvtárost, bibliográfust, egyetemi tanárt, az MTA doktorát, az MTA Könyvtár és Információs Központ jelenlegi főigazgatóját méltatja. [17]

Mostani számunkban öt külföldi cikkről közlünk referátumot [18] **Bubnó Katalin, Ormándy Marcell Ottó, Sirató Ildikó** és **Dancs Szabolcs** tollából.

Reméljük, hogy sikerült felkeltenünk a könyvtártudomány iránt érdeklődők figyelmét!

2026/09/25 - 13:35

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/toredekes-web-konyvillat-es-eselyegyenloseg-harmadik-terben_CeLISR-2026-3

Hivatkozások:

[1] http://journals.bme.hu/celisr/issue/view/2032
[2] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/45162/24708
[3] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/45500/24730
[4] https://journals.bme.hu/celisr/issue/view/2032
[5] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/46188/24731
[6] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/44792/24732
[7] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/46251/24733
[8] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/46313/24734
[9] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/44906/24618
[10] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/46273/24709
[11] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/45350/24628
[12] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/45813/24656
[13] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/45151/24735
[14] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/44552/24682
[15] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/45882/24736
[16] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/45444/24616
[17] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/45580/24653
[18] https://journals.bme.hu/celisr/article/view/46459/24737
[19] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[20] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon